

**Vključevanje mladih
na lokalni ravni**

Priročnik za izvedbo

IDEATONA

Naslov: **Vključevanje mladih na lokalni ravni:
Priročnik za izvedbo IDEATONA**

Avtorji: Aljaž Zupan, Maja Drobne, Kristjan Nemac

Urednik: Aljaž Zupan

Založnik: Kulturno izobraževalno društvo PiNA,
www.pina.si

Nosilec avtorskih pravic:

Kulturno izobraževalno društvo PiNA

Leto izida: 2025

Prevod: Vid Sever

Lektura: K&J Translations

Oblikovanje: Jovana Đukić

Priročnik je del projekta DODAJ nekaj smiselnega, ki ga sofinancira program Erasmus+ Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so zgolj stališča in mnenja avtorja(-ev) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali Nacionalne agencije. Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti organ, ki dodeli sredstva.

Cobiss ID
241653763

Zapis CIP
Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v
Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani
COBISS.SI-ID 241653763
ISBN 978-961-96711-6-0 (PDF)

Vsebina:

O projektu	4
Participacija mladih	5
Zakaj spodbujamo participacijo mladih?	6
Metoda IDEATON	8
Nameni in cilji metode	8
Kdaj in kako uporabiti metodo v svoji lokalni skupnosti?	9
Osnovni organizacijski elementi	9
Promocija	10
Sodelovanje z drugimi organizacijami - Ustvarjanje konzorcija organizacij	11
Priprava materialov	11
Izbor komisije za oceno izvedljivosti	11
Izvedba metode IDEATON	12
1. Vsebinski sklop: Predstavitev in oblikovanje skupin	13
2. Vsebinski sklop: Izbira ideje in ocena potreb	16
3. Vsebinski sklop: Oblikovanje ideje v projekt	18
Spletni sestanek	20
4. Vsebinski sklop: Predstavitve idej in izbor zmagovalne ideje (ali idej)	20
5. Vsebinski sklop: Evalvacija in proslava	21
Primeri že izvedenih IDEATONOV	23
SWOT Analiza metode IDEATON	24
Seznam materialov	25
Seznam nalog	26
Vključevanje mladih z manj priložnostmi	27
Zaključek	31
Delovni listi	32
Ciljna(-e) skupina(-e)	32
Graf motivacije – izvedljivosti	34
Od ideje do projekta	35
Smernice za predstavitve	38
Delovni list komisije za oceno izvedljivosti	39
Glasovnice	40
Vprašalnik za končno evalvacijo	42

O projektu

Mladi imajo svoj glas, a potrebujejo enake možnosti, da jih uslišimo. S projektom DODAJ nekaj smiselnega skušamo razširiti prostor, kjer bo to mogoče. Mladim nudimo priložnosti, da so slišani, da uresničijo svoje ideje in okrepijo svojo vključenost v vsakdanje življenje. Naš cilj je podpreti njihov razvoj v aktivne državljane.

Vključevanje mladih igra pomembno vlogo pri zagotavljanju demokratičnih načel in vrednot družbe. Na žalost pa so mladi slabše zastopani na vseh ravneh različnih procesov odločanja, kar vodi v pomanjkanje zanimanja za reševanje izzivov mladih, ki je ključnega pomena za razvoj in dobrobit družbe. Raziskave kažejo, da izključevanje iz političnega sistema in demokratičnih procesov vodi do apatije in frustracij ter pomanjkanja zanimanja za aktivno participacijo med mladimi.

Projekt DODAJ nekaj smiselnega je bil oblikovan kot odgovor na njihovo stisko. Z njim želimo ustvariti trajen mehanizem participacije mladih, ki jih bo opolnomočil in okrepil njihove glasove v procesu oblikovanja javnih politik. S spopadanjem z raznimi lokalnimi izzivi hočemo mladim omogočiti, da tudi sami vplivajo na različne vidike družbe in postopke odločanja. Naši cilji so spodbujanje aktivnega državljanstva, krepitev smisla za pobudo mladih, podpiranje njihovih skupnosti in promoviranje prepoznavanja in potrjevanja mladinskega dela. S projektom želimo tudi izboljšati sposobnosti in načine dela mladinskih delavcev ter navdušiti mlajše posameznike, da se z demokracijo začnejo ukvarjati na lokalni ravni.

Osrednja naloga projekta je predstavitev metode IDEATON mladinskemu sektorju. Z implementiranjem IDEATONA bi radi opolnomočili mladinske organizacije in lokalne predstavnike ter jim predstavili nov pogled na aktivno participacijo mladih pri učinkovitem sodelovanju z odločevalci. Z metodo IDEATON bodo lahko mladinske strukture in druge zainteresirane skupine mladim ponudile sredstva, prostor, priložnosti in podporo za aktivno vključevanje v javne zadeve. Z metodo lahko mlade poučimo tudi o aktivni participaciji

na lokalni ravni. To je ključnega pomena: da tudi mladi čutijo pripadnost do svojega okolja, zato je pomembno, da jih odločevalci sprejemajo kot pomembne in dragocene člane družbe. S sodelovanjem in implementiranjem idej želimo okrepiti tudi zaupanje v demokratične procese. Pomembno je, da so mladi vključeni v celoten postopek, od oblikovanja začetnega koncepta do uresničevanja njihovih zamisli. Predlagane zamisli prepogosto ostanejo neizpolnjene, kar še poglobi občutke nezadovoljstva in skeptičnosti do demokratičnih procesov. Z metodo IDEATON želimo nagovoriti te izzive z vključevanjem mladih na vsakem koraku priprav.

Metodo IDEATON smo prvič preizkusili v sodelovanju z Gimnazijo Litija v Sloveniji, ki si je zadala oblikovati prostor, ki bi bil namenjen učencem in bi ga slednji redno uporabljali. Metoda se je izkazala za učinkovito, saj smo z njo uspešno vključili mlade v pripravo prostora, ki bo najbolje odražal njihove želje, ter povezali več različnih deležnikov, ki so pomembno pripomogli pri reševanju izziva in izvedbi izbrane ideje.

V priročniku bomo podrobno opisali metodo IDEATON in njeno uporabo v različnih okoljih, kjer so vključeni mladi. Namenjena je mladinskim delavcem in drugim predstavnikom institucij, kjer sodelujejo z mladimi, ki si želijo razrešiti izzive z aktivnim vključevanjem. Upamo, da bo priročnik tudi vam pomagal pri delu in da boste uživali ob branju.

Participacija mladih

Pogodba o Evropski uniji določa, da je participacija vseh državljanov njihova temeljna pravica: »Vsak državljan ima pravico sodelovati v demokratičnem življenju Unije. Odločitve se sprejemajo kar najbolj odprto in v kar najtesnejši povezavi z državljani.« Mladi so posebej omenjeni tudi v členu 165(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), v katerem piše: »Cilji unije so usmerjeni v spodbujanje razvoja izmenjav za mlade, izmenjave pedagoških in drugih strokovnih delavcev ter spodbujanje sodelovanja mladih v demokratičnem življenju v Evropi«.

Razprave o participaciji mladih trajajo že več desetletij, h konceptu pa so priključeni mnogi teoretični modeli in definicije. Splošno predstavitev participacije mladih v kontekstu programov EU je v Strategiji za participacijo mladih razvil podporni center za participacijo in informiranje SALTO.

Strategija EU za mlade, Evropski cilji mladih, Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota sicer ne vsebujejo točne definicije participacije mladih, a vseeno kažejo v pravo smer. Participacija mladih, ki jo krepijo zgoraj naštetih programi in okvirji politik, je vključevanje mladih v demokratično življenje, ki ga lahko razumemo na dva med seboj povezana načina:

Participacija mladih predstavlja glas mladih in njihovo vključevanje v sprejemanje odločitev: kjer lahko mladi izražajo svoja stališča, s katerimi vplivajo ali sodelujejo pri procesih odločanja. Vključujejo se lahko v odločanje o vsem, od vladnih politik in političnih odločitev do uporabe javnih prostorov in vodenja mladinskih organizacij.

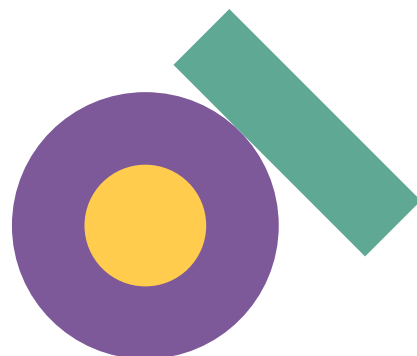
Participacija mladih predstavlja državljansko vključenost in aktivnosti: kjer lahko mladi samostojno ali skupinsko ukrepajo za spreminjanje sveta okrog sebe. To lahko predstavlja politično udejstvovanje, kot je organiziranje in udeleževanje protestov, ter družbeno in državljansko udejstvovanje, kot

je dajanje pobud za izboljšanje skupnosti na lokalni ravni in prostovoljno delo v organizacijah civilne družbe.

V Strategiji za participacijo mladih najdemo sledečo definicijo za »participacijo mladih v demokratičnem življenju«:

»Posameznim mladim in skupinam mladih zagotoviti pravico, sredstva, prostor, priložnost in po potrebi podporo, da lahko svobodno izražajo svoja stališča, prispevajo k in vplivajo na družbene odločitve o zadevah, ki vplivajo nanje, ter aktivno sodelujejo v demokratičnem in državljanskem življenju naših skupnosti«.

[Pridobljeno s https://participationpool.eu/wp-content/uploads/2020/11/ParticipationStrategy_Download_EN.pdf]

Zakaj spodbujamo participacijo mladih?

Preden se poglobimo v metodologijo za dvig participacije mladih v njihovih skupnostih, je vredno razmisliti, zakaj je to sploh pomembno. Zakaj je vredno vlagati energijo, čas in denar v spodbujanje mladih, da postanejo bolj vključeni v svoje skupnosti?

Učinki participacije so številni in težko je v celoti zajeti vse, kar mladi pridobijo s svojo dejavnostjo v lastnem okolju. Združeni narodi, na primer, opisujejo participacijo kot:

»temeljno pravico in eno od vodilnih načel Splošne deklaracije človekovih pravic, ki je omenjena tudi v mnogih drugih konvencijah in deklaracijah. Mladi z aktivno participacijo postanejo opolnomočeni, da lahko odigrajo ključno vlogo pri lastnem razvoju ter razvoju svoje skupnosti, s čimer pridobivajo ključne življenjske veščine, razvijajo znanje o človekovih pravicah in državljanstvu ter spodbujajo pozitivno državljansko dejavnost. Za učinkovito participacijo morajo mladi pridobiti ustrezna orodja, kot so informacije, izobraževanje o njihovih državljanskih pravicah in dostopanje do le-teh«.

[Pridobljeno s <https://www.un.org/esa/socdev/documents/youth/fact-sheets/youth-participation.pdf>]

RAY (Raziskovalno analiziranje in nadziranje evropskih programov za mlade) je odprto in samostojno evropsko raziskovalno omrežje, ki trenutno vključuje 35 narodnih agencij programov Erasmus+, Mladih v akciji in Evropske solidarnostne enote ter njihovih raziskovalnih partnerjev. Njihov raziskovalni projekt RAY-LTE35, ki preučuje dolgoročne učinke participacije in aktivnega državljanstva, je pokazal, da pozitivno vplivajo na udeležence, saj povečujejo njihovo ozaveščenost, izboljšujejo razumevanje družbenih in političnih procesov ter interakcij, poglobljajo, posodablajo in/ali krepijo njihovo obstoječe znanje, spretnosti, odnose in vrednote ter spodbujajo in motivirajo k sodelovanju v civilni družbi in

demokracičnem življenju.

[VIR: Bárta, O., idr. (2018). 'Long-term effects of Erasmus+: Youth in Action on participation and active citizenship'. Draft Interim Transnational Analysis (RAY-LTE study, 2015–2019), Vienna, Generation and Education Science Institute]

V programskem dokumentu Mladinskega sveta Slovenija je o participaciji zapisano sledeče:

- ▶ Participacija mladih izboljšuje uspešnost doseganja njihove avtonomije ter zvišuje kakovost upravljanja z družbo in življenja v njej.
- ▶ Participacija mladih krepi demokratičnost družbe.
- ▶ Mladi s participacijo pridobivajo kompetence.
- ▶ Mladi imajo pravico do participacije.

[Vir: https://mss.si/wp/wp-content/uploads/2020/06/MSS-095-16-PD-Participacija_mladih.pdf]

Na splošno lahko govorimo o vplivih na skupnost in vplivih na mlade. Vplivi na skupnost se nanašajo na povečanje odprtosti in možnosti za izražanje idej mladih. To predstavlja premik k večji vključenosti različnih socialnih skupin. Na kratko bi lahko rekli, da več participacije pomeni več vključenosti in družbo, osnovano na solidarnosti. Po drugi strani se učinki na mlade kažejo v obliki razvoja kompetenc. Spekter pridobljenih kompetenc je izjemno širok, saj je odvisen od participacije mladih in vsebine le-te. Izjemno pomembno je, da participacija na lokalni ravni vključuje pridobivanje kompetenc skupaj z drugimi člani lokalne skupnosti, saj so te kompetence še posebej obogatene zaradi izkušnje usklajevanja različnih stališč. Te kompetence po eni strani pomagajo pri osebnem razvoju in spremembah, po drugi pa pomagajo pri sožitju in socialni vključenosti.

Pomembno je tudi razumeti, da ne začnejo vsi mladi z enakimi možnostmi za participacijo, saj nanjo vpliva veliko dejavnikov. Živimo v svetu, ki ga zaznamujejo številne strukture in

zaznave, oblikovane skozi zgodovino, zato je participacija pri postopkih odločanja pogosto temeljno lažja za nekatere mlade, za druge pa ne. Izkušnje rasne diskriminacije, ksenofobije in izključevanja na podlagi identitete so pogoste med mladimi, ki pripadajo manjšinam. Zato je odgovornost odraslih in organizatorjev dogodkov, da govorimo o neenakosti in predsodkih ter ustvarimo mehanizme, ki krepijo enakost in naslavljaajo (strukturno) izključevanje. To se začne z ozaveščanjem (sebe in širše javnosti) ter ustvarjanjem aktivnosti na načine, ki participacijo omogočajo vsem. Pomembno je upoštevati, kateri elementi aktivnosti ali komunikacije so primerni (ali neprimerni) za npr. mlade člane skupnosti LGBTQ+, mlade priseljence ali mlade, ki iščejo azil. Začeti moramo načrtovati konkretne ukrepe, da se doseže mlade, ki pripadajo manjšinam.

Metoda IDEATON

Nameni in cilji metode

Participacija v demokratičnem življenju lokalnih skupnosti je koristna tako za mlade kot za skupnost. Vendar ta nikakor ni samoumevna, saj nimamo učnih procesov, ki bi mlade postopoma vodili v tovrstno delovanje. Mladi posledično iščejo druge, dostopnejše in preprostejše načine za reševanje svojih izzivov, potreb in interesov.

Participacija pri soustvarjanju skupnosti je področje, kjer mladi pogosto ne poznajo niti osnovne terminologije, kaj šele ravni in postopkov odločanja. Ne poznajo oseb, odgovornih za določena področja, ali kako pridobiti sredstva za projekte. Mladi običajno niso niti povabljeni na procese, pri katerih bi lahko aktivno sodelovali pri sooblikovanju družbene realnosti (ali pa je njihovo sodelovanje v teh primerih zelo omejeno).

Razmere se razlikujejo od ene lokalne skupnosti do druge, in seveda obstajajo izjeme, vendar na splošno obstaja potencial za boljše in učinkovitejše vključevanje mladih na lokalni ravni.

Posledično se lahko vprašamo, čigava odgovornost je večja vključenosti mladih. Ali gre za odgovornost odločevalcev ali mladih samih? V tem primeru so odgovorni tisti z močjo, torej odločevalci v lokalnih skupnostih. Odrasli so odgovorni za iskanje novih načinov, kako ustvariti skupnosti, ki bodo bolj povezane, vključujoče in solidarne. Mladi in druge organizacije jim lahko pomagajo in pokažejo pot, vendar pa ne morejo prevzeti njihove odgovornosti.

IDEATON je praktično orodje in metoda za uspešnejše vključevanje mladih v njihovo skupnost na lokalni ravni. Njegova prednost je zelo praktična uporaba, saj mladim daje svobodo za predlaganje sprememb in

odgovornost za izvedbo teh sprememb v njihovem lokalnem okolju (če je njihova ideja izbrana). Ta odgovornost je povezana s finančnimi viri, saj mladi prejmejo sredstva za izvedbo ideje. Mladi so zato vključeni v sooblikovanje lastne lokalne skupnosti, namesto da njihova mnenja in stališča zgolj zbiramo. V svoji lokalni skupnosti dejansko postanejo agenti sprememb.

Proces ima zelo močno učno komponento, ki zahteva, da mladi razmislijo o ideji, najdejo in se povežejo z enako mislečimi mladimi, oblikujejo in predstavijo ideje ter izglasujejo najboljšo idejo. Mladi ne postanejo zgolj enkratni agenti sprememb v lastni lokalni skupnosti; z aktivno participacijo pri procesu se učijo, kako spremembe v njihovi lokalni skupnosti sploh nastajajo. Ta izkušnja jim daje moč za boljše in dolgoročno vključevanje v sooblikovanje svoje skupnosti.

Zelo pomemben element je občutek lastništva nad projektom, kar pomeni, da mladi vodijo proces od začetka do konca, kar povečuje motivacijo mladih za izvajanje sprememb. To je zato, ker s svojimi idejami nagovarjajo lastne želje, potrebe in izzive.

Preprosto povedano, IDEATON vključuje:

- ▶ zbiranje določenega števila mladih;
- ▶ spodbujanje razmišljanja o spremembah na lokalni ravni;
- ▶ oblikovanje ekip na podlagi podobnih idej;
- ▶ pomoč mladim pri oblikovanju projektov, ki naslavljaajo specifične želje po spremembi;
- ▶ pomoč mladim pri glasovanju za projekt, ki se jim zdi najbolj potreben;
- ▶ pomoč mladim pri izvedbi zmagovalnega projekta.

Na kratko, namen IDEATONA je aktivirati in opolnomočiti mlade, da postanejo aktivni državljani v svojih lokalnih skupnostih.

Ključni cilji so:

- ▶ spodbujati mlade, da razmišljajo o spremembah, ki si jih želijo videti v svoji lokalni skupnosti
- ▶ spodbujati mlade, da začnejo ukrepati in uresničevati svoje ideje
- ▶ naučiti mlade, kako spremeniti idejo v projekt
- ▶ okrepiti razumevanje, kako izvesti projekt in kako ti projekti prispevajo k spremembam v lokalni skupnosti

Kdaj in kako uporabiti metodo v svoji lokalni skupnosti?

Metoda IDEATON je na splošno primerna za uporabo kadarkoli in v katerikoli lokalni skupnosti. Ključni elementi, na katere moramo biti pozorni med pripravi na dogodek, so sledeči.

Osnovni organizacijski elementi

Za organizacijo IDEATONA potrebujemo nekaj osnovnih elementov:

- ▶ **PROSTOR:** Kje naj organiziramo IDEATON? Prostor naj bo na primerni lokaciji, ki je znana mladim, in dovolj velik, da lahko sprejme nekaj deset mladih, ki bodo delali v skupinah.

- ▶ **ČAS:** Kdaj naj organiziramo IDEATON? Sta datum in ura primerna za mlade? Datum naj bo dogovorjen z mladimi in prilagojen njihovim potrebam. Datum IDEATONA je referenčna točka za vse druge časovne elemente IDEATONA.
- ▶ **ODGOVORNE OSEBE:** Kdo je odgovoren za izvajanje IDEATONA in za vsak korak IDEATONA? Določiti moramo odgovorne osebe, naloge in časovne okvire za izvedbo vsake naloge.
- ▶ **KAPACITETA DOGODKA:** Koliko mladih lahko sprejmemo v prostor? Določiti moramo najmanjše in največje število udeležencev. Dogodek bo trajal en cel dan in eno polovico dneva. Ni predvideno, da bi udeleženci spali na prizorišču.
- ▶ **PRORAČUN:** Kakšen je proračun dogodka? Koliko sredstev je namenjenih za zmagovalno idejo v okviru proračuna?*
- ▶ **ORGANIZACIJA:** Ali IDEATON organiziramo sami ali s partnerji? Kdo so naši partnerji? Kdo so odgovorne osebe pri partnerskih organizacijah?
- ▶ **IZZIV:** Kaj bo glavni izziv IDEATONA? Za mlade je izziv glavno vodilo pri iskanju rešitev **.

*V primeru pilotnih projektov IDEATON je bil proračun za zmagovalno idejo 3.500 EUR. Organizator ali partnerske organizacije naj proračun določijo in prilagodijo glede na svoje zmogljivosti.

**Partnerji v pilotnih projektih IDEATON so bile lokalne občine, ki so določile izziv za udeležence.

Primer izziva:

Občina ima v svojem mestu prazen/ neuporabljen/zapuščen prostor. Zato povabi mlade, naj oblikujejo projekt o spremembi prostora na način, ki naslavlja potrebe in interese mladih v mestu.

Promocija

Koristno je, da ima organizacija, ki bo izvajala metodo, stik z mladimi. To pomeni, da mladi redno obiskujejo njene programe ali pa občasno sodelujejo z organizacijo. V vsakem primeru je koristno imeti komunikacijske kanale med mladimi in organizacijo. Obstaja tveganje, da organizacija brez stika z mladimi ne bo uspešna pri spodbujanju mladih k sodelovanju pri IDEATON. Prevečkrat lahko zapademo v stereotipno razmišljanje (mladi so leni, nanje se ne da zanesti itd.), s katerim odgovornost za neuspeh projekta prevalimo na mlade. V tem kontekstu so nevarnosti naslednje:

- ▶ Mladi ne poznajo organizacije, ki organizira IDEATON, kar pomeni, da je sodelovanje »skok v neznano«. To jih lahko odvrne od prijave.
- ▶ IDEATON je promoviran prek kanalov, ki jih mladi ne uporabljajo.
- ▶ Vsebina promocije ne pritegne mladih, ker zanje ni relevantna.
- ▶ Vsebina promocije ni ustvarjena na način, ki bi predstavil dostopnost in vključenost za vse mlade in z enakimi pogoji (morda je dostopnejša in relevantna za eno skupino mladih, ne pa za drugo).

Predlagamo, da pred IDEATONOM izvedete kratko anketo, ali pa iz mladih poskušate izvabiti odgovore o spremembah, ki bi jih želeli videti v svojem domačem kraju. Odgovore lahko nato smiselno uporabite v promocijskih aktivnostih, povezanih z IDEATONOM.

PRIMER: Na družbenih omrežjih se izvede anketa o spremembah, ki si jih mladi želijo videti v svojem domačem kraju. Recimo, da nekateri odgovori kažejo na potrebo po parkovnih površinah za mlade. V promocijskem besedilu lahko vključimo vprašanje: Ali si želite ustvariti nove parkovne površine v svojem mestu?

Mladi so posebna ciljna skupina. Če naslovimo njihove potrebe na način, ki jim je blizu in ga razumejo, ter če komuniciramo prek pravih kanalov in na načine, ki ustrezajo vsem mladim, tako iz večinskih kot iz manjšinskih skupnosti, bodo prišli na IDEATON.

Pomembno je, da začnemo dogodek promovirati dovolj vnaprej. Predlagamo, da se promocija začne vsaj en mesec pred dogodkom.

Glave komunikacijske zadeve, ki jih moramo urediti pred organizacijo IDEATONA:

- ▶ Kdo je/so naša(-e) ciljna(-e) skupina(-e)? (delovni list na strani 32)
- ▶ Kateri so ključni komunikacijski kanali za našo ciljno skupino? Upoštevajte vidike vključenosti in dostopnosti komunikacije. Koga naša komunikacija vključuje ali izključuje? Kdo je prisoten in kdo ne?
- ▶ Kateri ključni deležniki so poleg naše ciljne skupine pomembni za uspeh IDEATONA? Koga moramo doseči, da bodo lahko dosegli druge? Upoštevajte tudi pomembnost zastopanosti.
- ▶ Kako bomo naslovili te ključne deležnike?
- ▶ Kaj je naše sporočilo? Katere jezike in slengovske izraze moramo uporabiti pri prenašanju sporočila in kakšne vizualne elemente moramo uporabiti (ne pozabimo na zastopanost; prisotnost različnih ljudi z različnimi videzi), da dosežemo našo(-e) ciljno(-e) skupino(-e)?

Sodelovanje z drugimi organizacijami - Ustvarjanje konzorcija organizacij

Mreženje med deležniki je dobrodošlo. Vzpostavimo lahko povezave s šolami, mladinskimi centri, športnimi in kulturnimi društvi, občino ali organizacijami, ki združujejo mlade. Če informacije o IDEATONU dosežejo mlade prek ljudi, ki jim zaupajo, povečamo možnost udeležbe. Prav tako moramo posebno pozornost nameniti tudi družinam/staršem, saj za vključevanje mladih potrebujemo tudi njihovo odobritev in zaupanje.

Vpliv IDEATONA na lokalne spremembe bo večji, če bo vanj vključenih več organizacij. Še posebej dobra ideja je vključiti občine, saj to omogoča srečanja med mladimi in lokalnimi odločevalci. Vzpostavi se začetni stik, ki lahko privede do nadaljnjega vključevanja in podpore občine v proces IDEATONA. Občina se lahko vključi s podeljevanjem dovoljenj za uporabo/obnovo/prenovo javnih prostorov, z zagotavljanjem informacij o razpoložljivih prostorih in s finančnim sodelovanjem. Ključno je, da se vzpostavi stik in da občina razvija in podpira zavedanje o potrebah, izzivih in interesih mladih v svojem lokalnem okolju.

Priprava materialov

Po določitvi datuma dogodka in pred izvedbo dogodka samega je treba pripraviti zadostno količino materialov za nemoteno izvajanje IDEATONA. Seznam materialov najdete na koncu priročnika.

Izbor komisije za oceno izvedljivosti

Konzorcij partnerjev naj imenuje dva do štiri predstavnike, ki bodo zadolženi za podporo mladim med načrtovalno fazo. Ti predstavniki

bodo skupine podpirali z nudenjem povratnih informacij med celotnim procesom. To pomeni, da bodo morali biti predstavniki prisotni med izvajanjem IDEATONA ter nuditi usmeritve in mnenja glede na predlagane ideje mladih. Delo komisije se konča ob koncu IDEATONA. Ni predvideno, da bi komisija podpirala zmagovalno ekipo pri izvedbi njihove ideje.

Komisija za oceno izvedljivosti mladim omogoča, da se počutijo slišane in razumljene. Lahko jim ponudi dragocene in uporabne povratne informacije o vidikih, ki jih morda sami ne vidijo ali ne razumejo (vidiki, povezani z občino, šolami, mladinskimi organizacijami itd.); s svojim delom lahko širi lastno perspektivo in na izzive mladih pritegne pozornost vseh sodelujočih organizacij. Komisija je zelo pomembno orodje in most med različnimi deležniki na lokalni ravni. Priporočljivo je, da je komisija sestavljena iz članov čim več različnih organizacij (čeprav ne bi smela imeti več kot štiri člane).

Izvedba metode IDEATON

V nadaljevanju je po korakih predstavljena izvedba metode IDEATON. V priročniku je predstavljena 2-dnevna različica metode IDEATON, ki je bila testirana v pilotni fazi in nato evalvirana s strani organizatorjev. Med evalvacijo so organizatorji razpravljali o možnosti podaljšanja izvedbe in sicer na 3-dnevno različico. Enodnevno podaljšanje bo omogočilo vzpostavitev večje povezanosti med mladimi udeleženci in posledično bolj sproščeno okolje za razvoj drznih in kakovostnejših idej. Udeležencem bo omogočilo tudi več časa za kakovosten razvoj svojih idej, saj bodo lahko več pozornosti namenili potrebam lokalne skupnosti. 3-dnevna različica je še posebej primerna, če izvajamo metodo z mlajšimi udeleženci (mladoletniki) ali z določenimi skupinami mladih z manj priložnostmi, ki potrebujejo več časa za razvoj svojih idej v projekte. Če bi tem ciljnim skupinam dodali še en dan in posledično dovolj časa, bi jih na tak način bolje podprli, na koncu pa bi lahko pričakovali boljše projektne ideje. Po drugi strani je past 3-dnevne različice, da bi morali mladi procesu nameniti več svojega časa in tako nekateri morda ne bi imeli toliko časa ali pa dovolj motivacije, da bi se vključili v daljši proces izvedbe.

Če se odločite za 3-dnevno različico, predlagamo, da v izvedbo dodate dodatno vajo za povezovanje ekipe in da si vzamete čas, da poudarite pomen projektov za reševanje potreb lokalnih skupnosti. Prav tako lahko prvi dan namenite udeležencem več časa za izbiro, na čem želijo delati. Na splošno predlagamo, da je dnevni program nekoliko krajši kot v primeru 2-dnevne izvedbe. Drugi dan naj bo v celoti namenjen razvoju projektov. Udeleženci morajo začeti z jasno idejo in do konca dneva razviti osnutek načrta projekta. Ta dan naj bo tudi nekoliko krajši. Zadnji dan ostaja enak kot pri 2-dnevni različici in je namenjen izbiri zmagovalnega projekta. Prav tako ostaja enako preverjanje izvedljivosti projekta. Predlagamo, da se ta izvede po drugem dnevu.

Vsaka metoda opisana v nadaljevanju priročnika, ima določen namen znotraj procesa IDEATON. Dodana so različna priporočila za facilitatorje, vsa omenjena gradiva pa so zbrana v posebnem delu na koncu priročnika. Pomembno je poudariti, da bi lahko številne druge metode nadomestile spodaj navedene in še vedno vodile skupino mladih do enakovrednih rezultatov. Besedilo je le predlog, kako izvesti tak proces. Verjamemo, da lahko izkušeni fasilitatorji nadomestijo nekatere metode oz. uporabijo nekoliko drugačne metode za izvedbo IDEATONA, z namenom aktiviranja in opolnomočenja mladih, da postanejo aktivni državljani v svojih lokalnih skupnostih.

Za dodatno pomoč bomo dodatno gradivo naložili v spletno mapo, do katere boste lahko dostopali s skeniranjem QR kode.

PRVI DAN

1. VSEBINSKI SKLOP

90 minut

Predstavitve in oblikovanje skupin

2. VSEBINSKI SKLOP

60 minut

Izbira ideje in ocena potreb

3. VSEBINSKI SKLOP

120 minut

Oblikovanje ideje v projekt

SPLETNI

SESTANEK

Končne povratne informacije s strani komisije za oceno izvedljivosti.

DRUGI DAN

4. VSEBINSKI SKLOP

90 minut

Predstavitve idej in izbira zmagovalne ideje (ali več idej)

5. VSEBINSKI SKLOP

90 minut

Evalvacija in proslava

PRVI DAN

1. Vsebinski sklop: Predstavitve in oblikovanje skupin

Namen: Ustvariti spodbudno okolje za sodelovanje in izmenjavo idej

Cilji:

- Predstaviti namen dogodka in način dela.
- Spodbuditi komuniciranje in izmenjevanje idej med udeleženci.
- Identificirati ključne interese, vprašanja in potrebe udeležencev (v skladu z zastavljenim izzivom).
- Oblikovati skupine na podlagi izraženih zanimanj.

Trajanje: 90 min

Materiali: Flipchart papir, flomastri, post-it listki, projektor, računalnik, zvočniki, internet, pisala, lepilni trak, mobilni telefoni

Potek:

Uvod: 15 minut

Fasilitatorji se predstavijo in pozdravijo udeležence IDEATONA. Smernice za udeležence pred začetkom praktičnega skupinskega dela so:

- ▶ IDEATON je prostor za razmišljanje o idejah, ki bodo naredile razliko na lokalni ravni udeležencev v skladu z zastavljenim izzivom.
- ▶ Danes gre ne le za razmišljanje, temveč tudi za spreminjanje idej v konkretne projekte.
- ▶ Najboljši projekt bo prejel financiranje. Fasilitatorji navedejo tudi znesek, ki ga bo prejel projekt.
- ▶ Komisija za oceno izvedljivosti bo ocenila logistično izvedljivost vsakega projekta in si pridržala pravico do veta pri izvedbi vsakega projekta.
- ▶ Udeleženci sami glasujejo o najboljšem projektu.
- ▶ Udeleženci se tudi zavežejo, da bodo izvedli svojo idejo, če bo zmagovalna.

Fasilitatorji jasno poudarijo, da so mladi del vsake skupnosti in imajo pravico pomagati pri oblikovanju le-te. Poudarijo tudi, da je cilj IDEATONA po eni strani spodbuditi mlade, da sodelujejo pri oblikovanju svojih lokalnih skupnosti, po drugi strani pa motivirati lokalne skupnosti, da vključijo mlade v procese odločanja o zadevah, ki vplivajo nanje.

Sledi predstavitev urnika in odgovori na morebitna vprašanja. Fasilitatorji preverijo, ali se vsi strinjajo s predstavljenimi informacijami, še posebej z delom o izvedbi ideje, če je izbrana za financiranje.

Fasilitatorji zaključijo s povzetkom, da sicer gre za tekmovanje idej, naš glavni cilj pa je raziskati, kako lahko udeleženci pozitivno vplivajo na svojo lokalno skupnost, in povabijo vse, da sodelujejo in pomagajo pri soustvarjanju idej. Skupine in/ali ideje se lahko kadarkoli združijo.

Videi za navdih:

LGBTIQ+ – Ne odričem se (Ne odrečem se): <https://www.youtube.com/watch?v=cTMRqzbPFbc>

Kako pride do sprememb na lokalni ravni: <https://www.youtube.com/watch?v=PT-HBI2TVtI>

Fasilitatorji poudarijo, da je to zgolj ena od možnih sprememb, nato pa podajo še nekaj dodatnih predlogov. Fasilitatorji naj se oprejo na navdihujoče spremembe v lokalnem okolju, v katerem se nahajajo. Mladi bodo močnejše začutili moč sprememb, če se bodo nanjo lahko navezali in jo razumeli. Fasilitatorji naj podajo še vsaj dva dodatna primera, ki naj bosta med sabo dovolj različna. V zaključku naj poudarijo, da so to le možnosti in da lahko mladi predlagajo tudi druge ideje.

Kako ustvariti podporno okolje: 25 minut

Hitri zmenki:

Udeležence povabimo, da se prosto gibljejo po prostoru. Povemo jim, da bomo predvajali glasbo. Med glasbo se gibljejo, nato pa jo bomo ustavili. Takrat pogledajo okrog sebe in stopijo v par z najbližjo osebo. Pari imajo nato tri minute časa za razpravo o vprašanju, ki ga postavijo fasilitatorji. Po treh minutah bomo spet začeli predvajati glasbo, udeleženci se spet prosto gibljejo po prostoru. Ta postopek ponovimo petkrat.

Vprašanja:

- ▶ Kako ste in kaj ste počeli v preteklem tednu?
- ▶ Kaj je vaša strast?

- Katere so bile vaše najljubše počitnice do zdaj?
- Na kaj ste ponosni?
- Kdo vas podpira v življenju?

Sociogrami

Udeležence povabimo, da se razvrstijo od najmlajšega do najstarejšega. To naj naredijo v tišini. Na koncu preverimo vrstni red.

Udeležence povabimo, da se razvrstijo od tistega z najsvetlejšimi očmi do tistega z najtemnejšimi očmi. To naj naredijo v tišini. Na koncu preverimo vrstni red. Vsak udeleženec lahko po želji preveri, ali je vrstni red pravilen. Pomembnejše je, da se udeleženci pogledajo v oči in vzpostavijo stik, kot pa to, da je razvrstitev popolnoma pravilna.

Nato udeležence povabimo, da se v prostoru razvrstijo glede na splošno zadovoljstvo s svojo lokalno skupnostjo (na eni strani sobe za popolno zadovoljstvo, na drugi strani sobe za popolno nezadovoljstvo). Udeleženci lahko izberejo položaj med dvema stranema sobe, ki izraža njihovo stopnjo zadovoljstva ali nezadovoljstva. Nato jih vprašamo, zakaj so zadovoljni/nezadovoljni.

Prepoznavanje interesov: 15 minut

Udeležence povabimo, naj sami pri sebi razmislijo o naslednjem vprašanju: **Kakšno spremembo želim soustvariti v skladu z zastavljenim izzivom?**

Povabite jih, naj identificirajo med eno in tremi želenimi spremembami, pri katerih so pripravljeni aktivno sodelovati. Nato naj eno do tri spremembe (vključno s svojim imenom) zapišejo na post-it listke.

Fasilitatorji poudarijo, da je popolnoma sprejemljivo, če že imajo konkretno idejo ali pa so brez ideje. Povabimo jih, naj na post-it listek zapišejo, kar imajo v glavi v tistem trenutku.

Razvrščanje v skupine: 15 minut

Fasilitatorji izberejo tablo ali dve steni ter na eno tablo/steno napišejo »obstoječe skupine«, na drugo tablo/steno pa »nastajajoče skupine«.

Obstoječe skupine povabimo, da svoje ideje zapišejo na pripadajočo tablo/steno. Vsaka skupina naj svoje ideje na tablo/steno postavi skupaj, da je jasno, katera ideja pripada kateri skupini.

Vse posameznike brez skupine povabimo, da svoje ideje prilepijo na del table/stene z napisom »nastajajoče skupine«. Posameznike nato glede na njihove interese združimo v skupine od tri do pet članov. Cilj je, da se vsaka nova skupina oblikuje okoli podobnih idej. Vsako novo skupino vprašate, ali so zadovoljni s tem, da so skupaj, in s kom bi želeli sodelovati, če niso zadovoljni.

Izbira imena in komunikacijskega kanala: 10 minut

Vsaka skupina naj si izbere ime in ga zapiše na list papirja na sredini mize.

Prav tako naj ustvarijo komunikacijski kanal oziroma skupinski pogovor v Messengerju, WhatsAppu ali podobni aplikaciji ter v klepet dodajo fasilitatorje. To bo glavni kanal komunikacije med udeleženci in organizatorji.*

* Če se kdo ne želi pridružiti skupinskemu pogovoru, naj bo to tudi možnost.

Povabite vse posameznike na kratko predstavitev svojega področja zanimanja skupini: 10 minut

Fasilitatorji povabijo udeležence, naj na kratko predstavijo svoje ideje v skupinah (vsak posameznik na kratko predstavi svoje ideje iz prejšnjega koraka).

Predloji za fasilitatorje:

Pred začetkom dela pripravimo mize, ki lahko sprejmejo od tri do pet udeležencev. Ob prihodu udeležencev jih povabimo, naj sedejo za mize. Skupine, ki so že oblikovane, lahko sedijo skupaj. Posameznike brez skupine združimo v skupine glede na skupne interese.

Po uvodnem delu fasilitatorji povedo, da si bodo vsi vzeli nekaj časa, da se med seboj spoznajo kot skupina. Pojasnijo, da je vedno lažje delati skupaj, če se med seboj poznamo.

Vsakič, ko udeležence združimo v skupino, preverimo, ali so udeleženci zadovoljni s svojo skupino. Če želijo, lahko udeleženci delajo tudi samostojno.

Vsem skupinam povemo, da bomo nekaj časa namenili raziskovanju področij in idej, v katerih je bila izražena želja po spremembi. Razvoj konkretnih idej v projektne predloge se bo začel kmalu zatem.

Za pomoč udeležencem pri pripravi projektnega proračuna, mora fasilitator pri organizacijah/institucijah preveriti ali obstajajo kakšne zahteve/omejitve glede nakupa storitev in materialov, ki bodo potrebni za izvedbo zmagovalne ideje. Predlagamo, da se takšne informacije ali morebitni ceniki pripravijo vnaprej, da mladi ne izgubljajo časa pri oblikovanju projektnega proračuna.

Pri delu z mladoletniki ali z mladimi z manj priložnostmi, več fasilitatorjev lahko pomeni dodano vrednost. V tem primeru imamo lahko glavnega fasilitatorja, ki vodi osnovni proces. Drugi pa so razporejeni k vsaki skupini in pomagajo pri posameznih nalogah tekom procesa. Fasilitator skupino podpira v smislu vnosa večje jasnosti, motivacije za delo, podpore pri odločanju in pri pospeševanju procesa iskanja ideje in njenega razvoja. Zelo pa je pomembno, da skupinam damo nekaj časa za samostojno delo.

2. Vsebinski sklop: Izbira ideje in ocena potreb

Namen: izbira ideje, ki jo bomo razvili v projekt.

Cilji:

- ▶ Povabiti udeležence, da izberejo in zapišejo idejo
- ▶ Preveriti potrebe po izvedbi ideje

Trajanje: 60 min

Materiali: Flipchart papir, flomastri, pisala, glasovnice, papir A4 (barvni in beli).

Potek:

Izbira področja dela: 20 minut

Udeležence povabimo, naj razvrstijo svoje ideje (post-it listke iz prejšnje seje) na graf motivacije in izvedljivosti (glej navodila spodaj). Nato naj graf tudi preučijo. Vsak udeleženec iz vsake skupine lahko glasuje s tremi nalepkami, ki jih lahko dodeli katerikoli ideji (udeleženci jih lahko razporedijo ob en, dva ali tri post-it listke). Nalepke naj dodelijo post-it listkom z idejami, ki bi jih želeli razvijati. Po glasovanju naj skupine izberejo zmagovalno idejo. To je ideja, ki jo bodo razvijali.

Navodila za izdelavo grafa motivacije in izvedljivosti:

1. Vsaki skupini dodelimo Flipchart papir.
2. Graf narišemo na tablo (glej delovni list na strani 34).
3. Vsaka skupina preriše graf na dodeljeni Flipchart papir.
4. Vsak udeleženec vzame svoje post-it listke iz prejšnjega srečanja.
5. Vsak udeleženec namesti svoje post-it listke na poljubno mesto na grafu.

Konkretizacija ideje: 20 minut

Člani skupine naj narišejo in opišejo svojo idejo v petih stavkih. Vsaka ideja naj ima opis in skico, kako bo videti v praksi.

Preverjanje zakaj: 20 minut

Vsako skupino povabimo, da preizkusi metodo '3x ZAKAJ' in zapiše svoje odgovore. Povemo jim, da lahko vire in informacije zbirajo tudi izven svoje skupine.

Glavno vprašanje v tem delu je: ZAKAJ skupnost potrebuje vašo predlagano spremembo? Ko skupina najde prvi odgovor, se ponovno vpraša ZAKAJ in odgovor poišče še enkrat. To se ponovi trikrat.

Primer:

Ideja: Novi puloverji na srednji šoli.

Vprašanje: Zakaj srednješolci potrebujejo nove puloverje?

Odgovor: Da bodo vsi imeli enake puloverje, v katerih bodo izgledali kul.

Vprašanje: Zakaj je dobro, da imajo vsi enake puloverje, v katerih izgledajo kul?

Odgovor: Dobro je izgledati kul v puloverjih, saj nimajo vsi učenci kul oblačil, v teh puloverjih pa bi izgledali kul čisto vsi. Poleg tega bi z enakimi puloverji izrazili pripadnost šoli in gradili skupno identiteto.

Vprašanje: Zakaj je dobro imeti kul oblačila, se bolj povezati s šolo in graditi skupno identiteto?

Odgovor: Družbene razlike so del našega življenja, o našem socialnem statusu pa veliko povedo tudi oblačila. Ker lahko razlike in primerjave privedejo do negativnih občutkov in razkolov, bi lahko te občutke vsaj začasno premagali s puloverji. Bili bi tudi opomnik, da smo skupaj z nekom drugim del nečesa večjega (šole). To bi lahko povečalo občutek socialne vključenosti v šoli in povečalo motivacijo dijakov za obiskovanje šole.

3. Vsebinski sklop: Oblikovanje ideje v projekt

Namen: Oblikovati ideje v projekt

Cilji:

- ▶ Definirati namen in cilje projekta
- ▶ Določiti časovni okvir projekta
- ▶ Pripraviti finančni načrt projekta
- ▶ Ustvariti osnutek predstavitve projekta

Trajanje: 120 min

Materiali: Delovni listi, pisala, flomastri, samolepilni lističi

Potek:

Podrobni opis ideje: 80 minut

Vsaka skupina prejme delovni list (glej strani 35-37), ki ga mora izpolniti. Fasilitatorji so tam, da jim pomagajo.

Osnutek predstavitve: 30 minut

Fasilitatorji opišejo postopek predstavljanja idej in glasovanja, ki jih čaka naslednji dan:

- ▶ Vsaka skupina ima tri minute časa za predstavitev svoje ideje.
- ▶ Predstavitvi sledijo vprašanja drugih udeležencev.
- ▶ Vprašanjem drugih udeležencev sledijo vprašanja komisije za oceno izvedljivosti.
- ▶ Svojo idejo predstavi naslednja skupina.
- ▶ Po vseh predstavitvah sledi petminutna skupinska razprava o tem, komu podeliti točke. Vsaka skupina ima pet točk, s katerimi glasuje za ideje. Skupina ne sme glasovati za lastno idejo.
- ▶ Vsaka skupina označi svoj glas na glasovnici (glej materiale).

- ▶ Fasilitatorji zberejo glasovnice, ne da bi skupine videle rezultate glasovanja ostalih skupin, preštejejo glasove in razglasijo rezultate.
- ▶ V naslednji krog se uvrstijo tri skupine z največ glasovi.
- ▶ Fasilitatorji predstavijo možnost sodelovanja, prilagajanja in združevanja. Vsako skupino vprašamo, ali bi želela vključiti elemente idej drugih skupin, da bi izboljšala svojo. Fasilitatorji vodijo razpravo in omogočijo, da si udeleženci poljubno prilagodijo ideje, nato pa pregledajo tri ideje, ki so se uvrstile v naslednji krog, in začnejo z drugim krogom glasovanja.
- ▶ Vsi posamezniki (tudi tisti iz skupin, ki se niso uvrstile v naslednji krog) imajo zdaj po en glas. Fasilitatorji naj bodo pozorni, da se v prvem krogu glasuje skupinsko, v drugem pa individualno. Fasilitatorji udeležencem razdelijo glasovnice; udeleženci nato anonimno glasujejo, izpolnjene glasovnice pa vrnejo fasilitatorjem. Fasilitatorji preštejejo glasove in razglasijo zmagovalca. Če imata dve skupini isto število glasov, zmagovalca določi komisija za oceno izvedljivosti.

Fasilitatorji skupinam pojasnijo, da bodo predstavitve odločile, ali njihova skupina prejme finančna sredstva za izvedbo ideje. Skupinam sporočijo, da imajo do naslednjega srečanja čas, da pripravijo svoje predstavitve. Čeprav lahko predstavitve ustvarijo po lastni presoji, naj fasilitatorji poudarijo, da so najučinkovitejše predstavitve tiste z vizualnimi elementi.

Smernice za predstavitve najdete med delovnimi listi na koncu priročnika.

Zaključek: 10 minut

Fasilitatorji razglasijo, da je za ta dan dela konec, nato pa povabijo vsako skupino, naj na kratko predstavi svojo idejo (največ 1 minuta na skupino). Nato na kratko povzamejo naslednje korake.

Naslednji koraki:

- ▶ Dokončati predstavitev.
- ▶ Izvesti spletni sestanek s komisijo za oceno izvedljivosti.
- ▶ Prilagoditi končno predstavitev.
- ▶ Predstaviti projekt tekom drugega dela.
- ▶ Izglasovati zmagovalca.

Predlogi za fasilitatorje:

Pred zaključkom dneva naj fasilitatorji vsaki od skupin svetujejo z individualiziranimi priporočili za izdelavo predstavitve; vsem skupinam naj določijo tudi čas za spletni sestanek s komisijo za oceno izvedljivosti. Datum in čas objavijo v skupnem pogovoru vsake skupine. Priporočamo, da med prvim in drugim dnem mine vsaj 14 dni. V tem času se bodo odvila spletna srečanja, skupine pa bodo lahko zaključile svoje projekte in izdelale predstavitve.

Spletni sestanek

Vsako skupino čaka spletni sestanek s komisijo za oceno izvedljivosti, kjer bo predstavila svojo idejo. Vloga komisije je odločiti, ali je ideja izvedljiva. Ko komisija idejo odobri, se uvrsti v glasovanje zadnjega dne. Med srečanjem naj organizatorji udeležencem podajo tudi končne povratne informacije. Če določena ideja ni izvedljiva, mora komisija podati jasne povratne informacije in povedati skupini, kaj je treba spremeniti, da bo ideja postala izvedljiva. Povratne informacije se po srečanju skupinam pošljejo tudi v pisni obliki. Če skupina ne upošteva prejetih povratnih informacij in če njena ideja ni ustrezno prilagojena, ima komisija pravico, da skupino izloči iz glasovanja zadnjega dne.

Člani komisije za oceno izvedljivosti naj izjemno pozorno presodijo, ali je projekt izvedljiv, ne glede na vsebino ali dejstvo, da jim je projekt osebno všeč.

Delovni list za komisijo za oceno izvedljivosti lahko najdete na koncu priročnika.

DRUGI DAN

4. Vsebinski sklop: Predstavitve idej in izbor zmagovalne ideje (ali idej)

Namen: predstaviti ideje in izglasovati najboljšo

Cilji:

- Predstaviti ideje
- Izglasovati najboljšo idejo

Trajanje: 90 minut

Materiali: projektor, računalnik, zvočniki, internet, glasovnice.

Potek:

Uvod: 30 minut

Udeležence povabimo, naj z zaprtimi očmi ponovijo dejanja fasilitatorjev. Fasilitatorji začnejo s drgnjenjem dlani. Po približno 20 sekundah začnejo tapkati s prsti, nato sledi nežno tapkanje po stegnih, nazadnje pa začnejo copotati s stopali po tleh. Po približno 20 sekundah copotanja se fasilitatorji vrnejo k tapkanju po stegnih, nadaljujejo s tapkanjem s prsti in zaključijo z drgnjenjem dlani. Udeležence nato prosijo, naj odprejo oči.

Na tleh so razporejene različne abstraktne slike (najboljše so kartice za refleksijo z vizualnimi

elementi), udeleženci pa naj izberejo eno, ki predstavlja njihov odgovor na vprašanje: »**Kako se počutim?**«. Udeleženci nato svoj odgovor delijo v krogu z drugimi udeleženci (20 min).

Fasilitatorji udeležencem sporočijo, da se bodo zdaj začele predstavitve. Udeležencem jasno povedo, da bo zmagala samo ena ekipa. Naj ne pozabijo, da njihova prioriteta ni tekmovanje, temveč sprememba, ki jo skupnost potrebuje in želi.

Ko pripravimo prostor, je čas za žrebanje vrstnega reda predstavitev.

Glasovanje: 30 minut

Udeleženci predstavijo svoje ideje. Smernice za predstavitve so navedene v sekciji z delovnimi listi (stran 38).

Vzemite si čas za glasovanje. Podrobna navodila za glasovanje in glasovnice najdete med delovnimi listi (na strani 40–41).

Sledi razglasitev zmagovalne skupine.

Prelogi za fasilitatorje:

Pred uvodno aktivnostjo opišemo pomirjujoče učinke nežnega pomladnega dežja, ki ga bomo posnemali, da se umirimo.

Po prvem krogu glasovanja fasilitatorji preverijo, če so si ideje skupin podobne ter ali se lahko združijo oziroma ali lahko določena ideja prevzame elemente druge.

Če se pojavi ta možnost, damo skupinam čas, da se dogovorijo, kateri elementi ene ideje lahko uporabijo pri drugi ideji.

5. Vsebinski sklop: Evalvacija in proslava

Namen: Evalvirati IDEATON in proslaviti naše skupno delo.

Cilji:

- ▶ Evalvirati IDEATON
- ▶ Proslaviti skupno delo
- ▶ Določiti naslednje korake z zmagovalno skupino

Trajanje: 90 minut

Materiali: mobilni telefoni, internet

Potek:

Evalvacija: 30 minut

Fasilitatorji izvedejo evalvacijo z uporabo aplikacije Mentimeter (vprašalnik najdete med delovnimi listi na strani 42).

Fasilitatorji povabijo udeležence v zadnji krog z vprašanjem: **»Izpostavite dve stvari iz celotnega procesa, ki si jih boste najbolj zapomnili.«**

Druženje: 60 minut

Udeležence povabimo na druženje ob prigrizkih.

Fasilitatorji povabijo udeležence, da se pogovorijo z zmagovalno skupino in izrazijo interes za sodelovanje pri izvedbi projekta (če si to želijo). Fasilitatorji spodbudijo zmagovalno skupino, da sporoči, kdaj se jim lahko preostali udeleženci pridružijo in sodelujejo pri izvedbi zmagovalne ideje. Če opazijo zanimanje za sodelovanje, morajo fasilitatorji poskrbeti, da se mladi dogovorijo, kje in koliko časa vnaprej bodo delili podatke.

Po druženju se fasilitatorji ločeno sestanejo z zmagovalno skupino, da določijo rok, do katerega mora biti izbrana ideja uresničena. Vsaka skupina naj bo seznanjena z naslednjimi koraki in osebami, ki jih lahko kontaktira v primeru morebitnih vprašanj med izvedbo. Če skupina ne vzpostavi stika, jo mora mentor nujno kontaktirati najpozneje štiri dni po IDEATONU, da preveri napredek. Uporabi lahko obstoječi komunikacijski kanal, ki so ga določili med IDEATONOM.

Mentorji so osebe, ki jih imenujejo organizatorji. Zadolženi so za podporo in spremljanje izvedbe zmagovalne ideje.

Priporočamo, da so mentorji prisotni pri dejanski fizični izvedbi projekta. Pomembno je, da je vloga mentorja jasna: ne nadzira projekta, temveč podpira mlade, ki ga izvajajo. Na voljo je za nudenje pomoči, vendar posameznega projekta ne usmerja po lastnih merilih.

Fasilitatorji naj spodbudijo tudi vprašanja s strani zmagovalne skupine.

Primeri že izvedenih IDEATONOV

IDEATON na Gimnaziji Litija

Izziv: Ustvariti družabni prostor, namenjen dijakom Gimnazije Litija

Predlagatelj izziva: Gimnazija Litija

Udeleženci: 32 dijakov 3. letnika Gimnazije Litija

Opis dogodka: Kulturno in izobraževalno društvo PiNA je združilo moči z Društvom Lojtra in Gimnazijo Litija. Slednja je predlagala izziv za dijake, poskrbela za promocijo ter ponudila prostor. Dijaki so bili najprej razdeljeni v skupine od tri do pet članov, odvisno od njihovih idej. Sledil je proces razvijanja ideje in oblikovanja predloga projekta. Dijaki so imeli različne predloge, nekateri med njimi so si bili podobni. Po zaključenih predlogih za projekte so sledile predstavitve, dijaki pa so izglasovali zmagovalni predlog. Po koncu glasovanja je bilo dogovorjeno, da bodo nekatere ideje skupin, ki niso zmagale, vključene v zmagovalni predlog. Ob podpori šolskega mentorja so dijaki uresničili zmagovalni predlog in ustvarili družabni prostor za dijake na gimnaziji.

Sprememba v praksi: Uresničitev zmagovalnega predloga je zagotovila, da ima Gimnazija Litija zdaj dva pomenljiva družabna prostora: knjižnico in galerijo. Dijaki so kupili naslonjače, počivalnike, kavč, mize, preprogo, stole, rastline, mizo za namizni nogomet, projektor in računalnik; nato so jih smiselno razporedili po prostoru v skladu s svojim predlogom. Dijaki imajo zdaj kakovosten družabni prostor; do njega čutijo večjo pripadnost, saj so ga pomagali ustvariti.

Sodelovanje je porodilo tudi priložnost za novo spremembo, in sicer začetek partnerstva med Gimnazijo Litija in Društvom Lojtra za sodelovanje pri projektih programa Erasmus+.

SWOT Analiza metode IDEATON

Prednosti

- ▶ Večje vključevanje mladih v skupnost na lokalni ravni.
- ▶ Večja avtonomija mladih pri sodelovanju v skupnosti na lokalni ravni.
- ▶ Izboljšanje kompetenc mladih.
- ▶ Močnejša vez med mladimi in njihovim domačim krajem

Slabosti

- ▶ Sodeluje lahko samo omejeno število mladih.
- ▶ Podpremo lahko samo omejeno število idej.
- ▶ Omejena finančna sredstva.
- ▶ Omejeno vključevanje (samozavestnejši mladi lahko s svojim nastopom zmanjšajo možnost, da se bodo vključili bolj plahi posamezniki).

Priložnosti

- ▶ Dolgoročno vključevanje mladih v procese odločanja v lokalnih skupnostih.
- ▶ Ustvarjanje mehanizmov participacije, ki mladim že od samega začetka omogočajo enakopravno in varno sodelovanje z upoštevanjem vidikov raznolikosti, vključenosti in dostopnosti.

Nevarnosti

- ▶ Krepitev stereotipov o mladih (če ni dovolj udeležencev).
- ▶ Izbrane ideje niso uresničene.
- ▶ Ni sistemskih sredstev za izvajanje IDEATONOV na dolgi rok.
- ▶ Zanimanje za sodelovanje pokažejo samo mladi, ki so že aktivni (brez širše udeležbe marginaliziranih skupin).

Seznam materialov

Količine določenih materialov se razlikujejo glede na število udeležencev. Za IDEATON s 30 udeleženci potrebujemo:

- ▶ 40 Flipchart papirjev
- ▶ 100 flomastrov
- ▶ 40 pisal
- ▶ 100 post-it listkov
- ▶ 1 projektor
- ▶ 1 računalnik
- ▶ Zvočniki
- ▶ Dostop do interneta
- ▶ 1 lepilni trak
- ▶ Mobilni telefoni udeležencev (niso pogoj za sodelovanje)
- ▶ 100 majhnih nalepk
- ▶ 50 listov belega papirja A4
- ▶ 50 listov barvnega papirja A4
- ▶ 250 samolepilnih lističev
- ▶ Glasovnice
- ▶ Delovni listi

Seznam nalog

PRIPRAVE

- ▶ Najdite prostor, kjer bo lahko v skupinah delalo vsaj 30 ljudi.
- ▶ Določite datum izvedbe IDEATONA.
- ▶ Izberite koordinatorske osebe za celotni projekt.
- ▶ Določite največje možno število udeležencev.
- ▶ Oblikujte konzorcij partnerskih organizacij (kdo vse bo organiziral dogodek skupaj z vami?).
- ▶ Določite proračun za projekt in zmagovalno skupino.
- ▶ Določite izziv.
- ▶ Organizirajte promocijo.
- ▶ Pripravite vse materiale.
- ▶ Imenujte komisijo za oceno izvedljivosti, fasilitatorje dogodka in mentorja za zmagovalno skupino.

IZVEDBA

- ▶ Poskrbite, da so fasilitatorji dogodka seznanjeni z vsemi elementi procesa IDEATON.
- ▶ Izvedite prvi vsebinski sklop.
- ▶ Izvedite drugi vsebinski sklop.
- ▶ Izvedite tretji vsebinski sklop.
- ▶ Izvedite spletni sestanek.
- ▶ Izvedite četrti vsebinski sklop.
- ▶ Izvedite peti vsebinski sklop in razglasite zmagovalca IDEATONA.

NADALJNJE PRIPRAVE

- ▶ Povejte zmagovalni skupini, kdo bo njihov mentor.
- ▶ Vzpostavite komunikacijski kanal med mentorjem in zmagovalno skupino.
- ▶ Nadzirajte napredek zmagovalne skupine (vsaj enkrat na teden).
- ▶ Skupaj določite roke za naloge zmagovalne skupine.
- ▶ Med izvedbo projekta se z zmagovalno skupino srečajte v živo.
- ▶ Zmagovalna ekipa zaključi svoj projekt.
- ▶ Poravnajte vse stroške in opravite vse naloge.
- ▶ Mentor proslavi uspeh skupaj z zmagovalno skupino.

Vključevanje mladih z manj priložnostmi

Pri organiziranju IDEATONA moramo identificirati našo ciljno skupino in biti pozorni, saj mladi niso homogena skupina. Oznaka "mladi" vsebuje več podskupin različnih starosti, interesov, spolov, svetovnih nazorov in drugih lastnosti. Te podskupine se odzivajo na različna sporočila in uporabljajo različne komunikacijske kanale. Pomembno je poznati ciljno skupino, s katero delamo, saj je to edini način, da ji prilagodimo naš dogodek.

Vključevanje vseh mladih je zelo pomembno načelo mladinskega dela. Evropska komisija je objavila Strategijo vključevanja in raznolikosti, da bi mladinskemu in izobraževalnemu sektorju pomagala razumeti različne skupine ljudi z manj priložnostmi in poiskati najboljše načine za njihovo podporo. Čeprav na določen dogodek ne bomo privabili vseh mladih, je izjemno pomembno, da se trudimo ukrepati pri prepoznavanju ter spreminjanju struktur neenakosti in mehanizmov, ki vodijo k vključevanju nekaterih skupin in izključevanju drugih. Spodaj so našteti nekateri vidiki, ki jih je pri organizaciji IDEATONA treba upoštevati, da bi ustvarili vključujoče okolje za vse mlade. Skupine so definirane v skladu s strategijo vključevanja in raznolikosti, dodali pa smo še njihove specifične potrebe in okoliščine, ki bodo prispevale k uspešnejšim in bolj vključujočim IDEATONOM.

Kako ukrepati

Naše aktivnosti in okoliščine mladih, s katerimi delamo, je treba evalvirati z vidika različnih ciljnih skupin. Pomembno je razmisliti, kdo je prisoten in kdo ni – čigave glasove slišimo in čigavih ne (in zakaj). Če ste predstavnik večinske skupnosti, je težko opaziti (ali priznati) pomanjkanje zastopanosti manjšinskih skupnosti ali prepoznati ovire za enakopravno udeležbo. Razmislite, ali lahko prepoznate

npr. (prikriti) rasizem, seksizem, islamofobijo, homofobijo, transfobijo ali različne oviranosti v aktivnosti in v fazi načrtovanja posameznih sklopov izobraževanja. Bodite pozorni na to, kako se srečujete in komunicirate z mladimi iz različnih ozadij in ali prepoznate lastne predsodke do predstavnikov različnih skupin. Ohranjanje izključujočih praks je pogosto nenamerno. Če opazite predsodke v svojem razmišljanju ali ugotovite, da vzdržujete neenake prakse, lahko v vaše delo to prinese stisko. Poskusite se spoprijeti z njo in se soočiti z nelagodjem ter usmerite svojo energijo v spremembe, za katere se lahko zavzimate od trenutka neprijetnosti dalje. Spomnite se, da je nelagodje del učenja.

Lahko si pomagате tudi s sledečimi napotki:

- ▶ Pripravite si jasna navodila, kako obveščati in doseči mlade iz manjšinskih skupnosti.
- ▶ Razmislite, katere izraze uporabljate pri komuniciranju. Kako so obveščene kontaktne osebe, kakšni so opisi aktivnosti v vaših materialih in kakšni ljudje se pojavljajo v vaših vizualnih komunikacijah?
- ▶ Uporabite znanje in strokovnjake iz svoje skupnosti.
- ▶ Uporabite preprost jezik in komunikacijo na več kanalih. Uporaba videoposnetkov in družbenih omrežij je pogosto koristen dodatek pisni komunikaciji. Mladi pogosto želijo enostavno dostopne materiale, kot so kratki videoposnetki na Instagramu, ki lahko sporočijo nekaj več o dogodku.
- ▶ Izobrazite se o enakopravnem delu: lahko se npr. pozanimate o fenomenu rasizma in kako lahko izvajate svoje aktivnosti tako,

da bodo čim dostopnejše in kulturno ter spolno občutljive.

- Ponudite priložnosti izobraževanja in gradivo tudi drugim organizatorjem in članom vaše delovne skupnosti – pomembno je, da se trudimo bolje razumeti življenje mladih in raznolikosti njihovega sveta.

Tako bomo lahko s svojimi dejavnostmi podpirali identiteto mladih in krepili njihovo aktivno vključevanje v družbo.

Varno in opogumljajoče okolje:

Pri organizaciji dogodka določite skupna pravila za naslavljanje diskriminacije in grupiranja. Dobro je vedeti, kako upravljati z raznolikimi skupinami in ustvariti varno delovno okolje.

Najboljša je preventiva:

- Skupaj z organizatorji se dogovorite, kako upoštevati različne udeležence in kako lahko preprečite, da bi bili izključeni iz aktivnosti.
- Pri organizaciji dogodka vedno poudarite, da so v prostorih in med aktivnostmi prepovedane vse oblike nasilja, diskriminacije, rasizma, nadlegovanja in sovražnega govora. Ne pozabite določiti osebe, ki bo odgovorna za zagotavljanje varnega prostora, in jo predstavite mladim. Jasno povejte, da bo kakršnokoli nadlegovanje nagovorjeno.

Na kaj biti pozorni pri obravnavi specifičnih skupin:

Ekonomske ovire:

Okoliščine: Mladi iz družin z nižjim dohodkom, rizični mladi, mladi, ki se soočajo z ekonomskimi ovirami.

Specifične potrebe: Po potrebi jim omogočite finančno podporo za potovanje in namestitve. Poskrbite, da so vsi vidiki IDEATONA finančno dostopni. Finančna sredstva naj ne bodo predpogoj za udeležbo.

Izobraževalno prikrašani:

Okoliščine: Mladi z omejenim dostopom do kakovostnega izobraževanja, osipniki, posamezniki z vrzeli v formalnem izobraževanju.

Specifične potrebe: Ponudite jim delavnice in sredstva, ki lahko pomagajo premostiti izobraževalne vrzeli. Ustvarite okolje, ki spodbuja učenje in brezskrbno postavljanje vprašanj udeležencev. Pred dogodkom po potrebi organizirajte informativne delavnice, da bodo vsi udeleženci na enakem nivoju znanja.

Kulturna in etnična raznolikost:

Okoliščine: Mladi z različnimi kulturnimi in etničnimi ozadji, priseljenci, begunci.

Specifične potrebe: Bodite pozorni, da vsakega mladostnika obravnavate kot posameznika – z lastnimi potrebami, željami, interesi in ozadjem. Mladi pripadniki manjšin se pogosto sprašujejo, ali naj se pridružijo novi aktivnosti, saj ne vedo, kako bodo obravnavani in sprejeti znotraj aktivnosti. Hkrati se pogosto srečujejo z več predsodki kot drugi, saj jih večkrat obravnavajo kot "predstavnike skupine", ne pa kot posameznike v njih. Izogibajte se predhodnim domnevam o tem, katere teme bodo privlačne za mlade z različnimi kulturnimi in jezikovnimi ozadji samo zaradi njihovega ozadja. Ustvarite prostor, kjer lahko izrazijo svoja stališča in povedo, kaj je zanje pomembno. Spodbujajte medkulturno sodelovanje, kjer se lahko mladi z različnimi ozadji srečajo, izmenjajo svoja razmišljanja in krepijo medsebojno razumevanje. Zagotovite spoštljivo in vključujoče vzdušje, ki ceni vsa kulturna ozadja. Pri svojem delu aktivno in zavestno razvijajte protirasistični pristop.

Spol in vključevanje LGBTIQ+:

Okoliščine: Mladi vseh spolov, LGBTIQ+ mladina.

Specifične potrebe: Zagotovite uravnoteženo zastopanost spolov v vodstvenih in mentorskih vlogah. Uveljavite strogo protidiskriminatorno politiko. Poskrbite za spolno vključujoče prostore in tematike. Ustvarite okolje, v katerem se mladi iz skupnosti LGBTIQ+ počutijo varne in spoštovane. Zelo pomembno

je spoštovati izbrane zaimke udeleženca (natisnite jih na nalepke z imeni, da se izognete nesporazumom).

Geografska omejenost:

Okoliščine: Mladi s podeželja ali odročnih območij, mladi z omejenim dostopom do dogodkov in storitev, ki jih nudijo večja mesta.

Specifične potrebe: Dogodke organizirajte na različnih lokacijah, tudi na podeželju. Omogočite jim sodelovanje prek spleta. Razmislite o ureditvi prevoza in nastanitvi za mlade iz bolj oddaljenih regij.

Invalidnost in dostopnost:

Okoliščine: Mladi z različnimi zmožnostmi, s telesnimi ali kognitivnimi ovirami.

Specifične potrebe: Prostor, kjer poteka IDEATON, naj bo dostopen za ljudi z zmanjšano mobilnostjo. To vključuje zagotavljanje ramp, dvigal, dostopnejših stranišč in materialov, ki so lahko berljivi s pomočjo bralnikov zaslona. Predhodno je treba opraviti ogled in preveriti, ali je določen prostor dostopen (v preteklosti so v nekaterih primerih lastniki napačno predstavljali dostopnost svojih prostorov, kar je seveda nesprejemljivo). Ponudite materiale v formatih, primernih za pomožno tehnologijo. Zagotovite tolmače za znakovni jezik, podnapise in druge potrebne prilagoditve.

Digitalna pismenost in dostop:

Okoliščine: Mladi z omejenimi digitalnimi spretnostmi in pomanjkljivim dostopom do tehnologije.

Specifične potrebe: Organizirajte delavnice osnovne digitalne pismenosti. Zagotovite dostop do potrebne tehnologije in interneta. Imejte na voljo mentorje za pomoč pri tehničnih izzivih.

Zdravstveni problemi in posebne potrebe:

Okoliščine: Mladi s kroničnimi boleznimi, duševnimi težavami, posebnimi potrebami.

Specifične potrebe: Omogočite tihe prostore za počitek. (Dosledno) Upoštevajte prehranske omejitve in alergije. Ustvarite vključujoče

in podporno okolje, ki upošteva različne zdravstvene potrebe.

Starostna raznolikost:

Okoliščine: Mladi iz različnih starostnih skupin, vključno z mlajšimi in nekoliko starejšimi udeleženci.

Specifične potrebe: Določite starostne skupine, ki ustrezajo različnim življenjskim obdobjem. Spodbujajte medgeneracijsko izmenjavo znanja in sodelovanja. Razmislite o uporabi preprostega jezika in grafične podpore.

Jezikovne ovire:

Okoliščine: Mladi z omejenim znanjem jezika, uporabljenega na dogodku, govorci tujih jezikov.

Specifične potrebe: Zagotovite materiale in sredstva v več jezikih, če je to izvedljivo. Ponudite večjezične mentorje, tolmače ali prostovoljce, ki bodo pomagali udeležencem z jezikovnimi ovirami. Uporabljajte preprost jezik.

Socialna izključenost:

Okoliščine: Mladi, ki se lahko zaradi različnih razlogov počutijo socialno izključene.

Specifične potrebe: Ponudite aktivnosti povezovanja skupine. Spodbujajte prijateljsko in spoštljivo vzdušje, v katerem se lahko vsi udeleženci povežejo med sabo in se počutijo vključene. Imejte v mislih, da so včasih mladih interseksionalno izključeni (saj v istem času spadajo v več ranljivih skupin) in da je treba imeti v mislih tudi to, ko pripravljamo vključujoče aktivnosti. Z naštetimi pripravami boste bolje opremljeni za ustvarjanje izkušnje IDEATON, ki bo resnično vključujoča in podporna za vse mlade z manj priložnostmi.

Za kaj poskrbeti na organizacijskem nivoju:

Raznolika ekipa: Ustvarite raznoliko organizacijsko ekipo, ki razume potrebe in izzive mladih z manj priložnostmi. Ekipa z različnimi ozadji in stališči bo privedla do boljšega načrtovanja in izvedbe.

Vključujoče teme: Izberite IDEATON tem, ki se prekrivajo s širokim spektrom interesov in

ozadij. Preveč ozke ali specifične teme lahko odvrnejo nekatere udeležence.

Podpora mentorjev in vodij: Ključno je imeti dobro mentorsko podporo, da se udeleženci počutijo opolnomočene, in fasilitatorja, ki zna prilagoditi aktivnosti, če je to potrebno.

Najpomembnejše je, da že na začetku veste, s kom delate; tako se boste lažje pripravili na različne situacije, opisane zgoraj. Večino izzivov lahko hitro rešimo s človeškim pristopom in veliko fleksibilnosti. Vendar pa nekateri izzivi vseeno zahtevajo dolgoročno in zavzeto delo, ki bi lahko doseglo bolj strukturne spremembe v odnosih in delu z mladimi z manj priložnostmi. Kot smo že omenili, je vredno analizirati vsak dejavnik, ki bi lahko sprožil diskriminacijo in izključevanje. Razmislite o vsakem dejavniku posebej – trud, da bi vse upoštevali istočasno, lahko privede do omejenih praktičnih rešitev. Delo na področju enakopravnosti zahteva predvsem preučevanje moči, norm in načinov delovanja z novimi stališči znotraj lastne organizacije ter pripravljenost, da kritično raziščemo lastno razmišljanje in dejanja. Spodbujanje enakopravnosti je stalno prizadevanje. Ne gre za samo eno metodo ali aktivnost, ki jo moramo narediti vključujočo, gre za pogled na način, kako organiziramo aktivnosti in v kakšni družbi živimo. Delo na področju enakosti je vsako delo, ki zmanjšuje diskriminacijo in učinke diskriminatornih praks.

Zaključek

Ciljev participacije nikoli ni mogoče doseči v celoti. Predvsem gre za pot. Ljudi je treba ozaveščati in jim kazati njene dodatne vrednosti. Za mlade je najpomembnejše, da jim pokažemo, da je tudi njihov glas pomemben in da lahko uresničijo svoje ideje. Stremeti moramo k temu, da proces participacije v določenih kontekstih izboljšamo, nadgradimo ali razvijamo. Vedno moramo biti pozorni in pripravljeni, da se prilagodimo obstoječim dejstvom, novim odkritjem in možnostim, ki še nastajajo. Če mladim pokažemo, kako lahko participirajo, lahko sprožimo nastanek marsičesa novega. Skupaj se lahko potrudimo, da sprejmemo vrednote participacije in vključevanja kot osnovno vodilo, ki nas lahko pripelje do boljšega in lepšega sveta.

Za avtorje je ta priročnik nekaj, kar nam lahko pomaga na tej poti. Z uporabo predstavljene metodologije lahko povečamo participacijo mladih na lokalni ravni, kar se nam zdi zelo pomembno. Ker pa gre za pot in ne cilj, bomo veseli kakršnihkoli povratnih informacij o vaših izkušnjah pri uporabi. Prosimo vas, da nam povratne informacije podate na: <https://pinaforms.typeform.com/to/s7Frm8a6>.

Za dodatne informacije, podporo ali pojasnila smo na voljo na: info@pina.si

Delovni listi

Ciljna(-e) skupina(-e)

Razmislite o različnih skupinah mladih, ki jih želite pritegniti. Za vsako identificirano skupino odgovorite na spodnja vprašanja. Odgovori vam bodo morda pomagali pri oblikovanju promocijskih sporočil in izbiri promocijskih kanalov.

- ▶ Koliko so stari? _____
- ▶ Kam hodijo v šolo? _____

- ▶ Kaj poslušajo? _____

- ▶ Za kaj zapravljajo svoj denar? _____

- ▶ Kam vsakodnevno zahajajo? _____

- ▶ Kdo so njihovi prijatelji? _____

- ▶ Kje preživljajo svoj prosti čas? _____

- ▶ Kaj jih zanima? _____

- ▶ Kakšni so njihovi problemi? _____

- ▶ Kaj si želijo? _____

Po izbiri ciljnih skupin in opredelitvi njihovih značilnosti, razmislite o njihovih možnostih za vključevanje v procese odločanja.

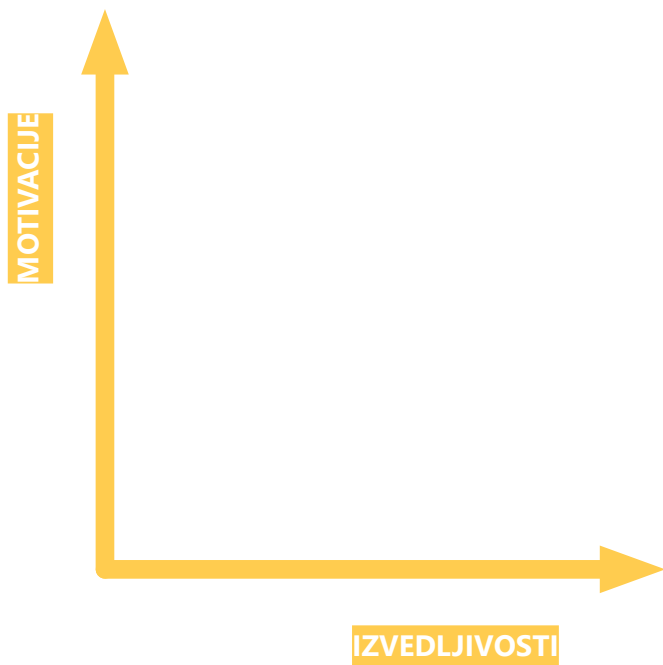
- Kaj motivira člane teh ciljnih skupin k participaciji? Npr. ugotovite, katere od svojih obstoječih aktivnosti in struktur sodelovanja, ki povečujejo vključenosti, lahko uporabite/izkoristite.

- Kritično razmislite, kaj članom izbrane skupine preprečuje participacijo? Kateri so dejavniki, ki lahko povzročijo izključenost?

- Kaj bi lahko storili, da bi odstranili te ovire in ustvarili varnejši prostor in omogočili participacijo?

Graf motivacije – izvedljivosti

Svoje ideje razvrstite na graf po lastni presoji.

Vprašanja:

- ▶ Kako močna je vaša osebna motivacija za izvedbo določene ideje? _____

- ▶ Kako izvedljiva se vam zdi ideja? _____

Od ideje do projekta

1. DEL

Namen:

- ▶ Zapišite bistvo vašega projekta z največ tremi stavki. Opišite, kaj si želite doseči.

Sprememba v lokalni skupnosti:

- ▶ Kakšna sprememba bo vidna v lokalni skupnosti, kje jo bodo opazili, kdo jo bo opazil?

- ▶ Dodajte skico spremembe iz prejšnjega dela ali ustvarite novo skico spremembe.

Cilji:

- ▶ Zapišite tri do pet glavnih ciljev vašega projekta. Cilji naj odgovorijo na vprašanje, kako boste dosegli svoj namen in zaželeno spremembo. Cilji naj bodo čim bolj jasni.

2. DEL

Proces izvajanja: Zapišite vse korake, potrebne za izvedbo ideje. Navedite, **KAJ** je treba narediti, **KDO** je odgovoren za vsak korak in **DO KDAJ** bo izveden vsak korak. Koraki naj opišejo postopek, potreben za uresničitev vaših ciljev. Upoštevajte, da imate za izvedbo ideje na voljo največ šest mesecev.

KAJ	KDO	DO KDAJ

3. DEL

Finančni načrt: V tabelo zapišite vse stroške.

Kaj je treba plačati	Koliko je treba plačati (EUR)

Smernice za predstavitev

To so smernice, ki vam lahko pomagajo pri oblikovanju predstavitev. Upoštevanje smernic ni obvezno, lahko pa vam služijo kot vodila do učinkovitejše in uspešnejše predstavitev. Vsaka skupina bo imela 3 minute za predstavitev svoje ideje. Časovna omejitev je ključnega pomena, saj bodo predstavitve, ki jo presežejo, prekinjene. Okvir predstavitev (vrstni red odgovorov se lahko spremeni, a vseeno priporočamo, da odgovorite na vsa vprašanja):

1. Kdo ste?

To je lahko zgolj ime skupine. Lahko predstavite tudi svoje člane. Ključno je vedeti, čigava je ideja. Ta korak opravite čim hitreje, da boste imeli več časa za nadaljnje korake.

2. Kaj je jedro ideje, ki jo predstavljate?

Na kratko predstavite jedro svoje ideje. Opišite ga v nekaj stavkih, da občinstvo dobi predstavo o tem, kar boste predstavili. Pojasniti svojo idejo v nekaj stavkih nekemu, ki o njej še nikoli ni slišal, ni preprosta naloga. Zapišite svoje stavke in jih preizkusite s prijatelji, ki naj vam podajo povratne informacije. Poskusite jih izboljšati tolikokrat, da bo opis kratek, a učinkovit.

3. Zakaj je ta ideja pomembna za lokalno skupnost?

Pojasnite, zakaj je vaša ideja pomembna. Ali samo verjamete, da je pomembna? Ste opravili kakšno raziskavo? Kaj ste ugotovili? Opis naj ne bo predolg, vendar pa si vseeno vzemite čas, da razložite, zakaj si ravno vaša ideja zasluži denarna sredstva. Dobro raziščite svoje področje, saj je to eno od glavnih vprašanj, ki bo odločilo, ali bo vaša ideja zmagala ali ne.

4. Kdo je vaša ciljna skupina?

Komu je namenjena vaša ideja? Na kratko opišite svojo ciljno skupino.

5. Kako bo ideja izgledala v praksi?

Predstavite podrobnosti svoje ideje. Navedete lahko tudi svoje cilje. Lahko tudi razložite in pokažete, kako bo uresničena ideja izgledala v lokalni skupnosti. Ključno je doseči, da bo občinstvo popolnoma razumelo vašo idejo.

6. Kdo bo izvedel idejo?

Kdo bo sodeloval pri ideji? Bo vse delo opravila vaša skupina ali boste povabili tudi druge deležnike?

7. Kdaj bo ideja uresničena?

Kakšen je splošni časovni okvir za izvedbo ideje? Ne bodite preveč specifični, a vseeno navedite glavne mejnike izvedbe ideje in njihov časovni okvir.

Ne pozabite: Svojo vsebino strukturirajte, da bo čim jasnejša. Razmislite, kateri podatki so pomembni in kateri ne. Uporabite vizualne pripomočke za izboljšanje razumevanja. Vadite, vadite, vadite.

Za navdih si oglejte video na povezavi: https://www.ted.com/talks/simon_sinek_how_great_leaders_inspire_action

Delovni list komisije za oceno izvedljivosti

Ta delovni list je namenjen komisiji za oceno izvedljivosti in komentarjem predstavljenih idej.

Glavna vloga komisije je oceniti izvedljivost projekta. Komisija naj s prvim krogom komentarjev skupinam svetuje, kaj lahko naredijo, da bo njihov projekt lahko izvedljiv. Glavna področja komentiranja so:

1. Finančna izvedljivost

Ali so projektni stroški realno ocenjeni? So vključeni vsi stroški ali še kaj manjka? Ali projekt vključuje tudi druge vire financiranja? So realistični ali ne? Ali se projekt drži danega finančnega okvirja? Ali je finančni načrt uravnotežen?

2. Operativna izvedljivost

Ali obstaja jasen in realističen načrt za izvedbo projekta? Ali je časovni okvir smisel? Ali so napovedi o številu vključenih ljudi realne? Ali so načrtovana sredstva (prostori, materiali, ljudje ...) dejansko na voljo? Ali obstaja jasna porazdelitev nalog?

3. Pravna izvedljivost

Ali je projekt skladen z zakonodajo? Ali v katerikoli fazi projekta obstaja kakršnokoli potencialno tveganje za ljudi, vključene v projekt?

Med podajanjem povratnih informacij jih mora komisija tudi zabeležiti in strukturirati na način, ki bo točno pokazal, kateri del projekta je problematičen in zakaj. Na koncu mora komisija tudi pojasniti, kaj je treba spremeniti, da bo projekt izvedljiv.

Lahko se zgodi, da bo večina projektov popolnoma izvedljiva. V tem primeru lahko komisija samo potrdi, da je projekt izvedljiv. Če pride do tega, lahko komisija takoj začne s drugim krogom komentarjev. Ta krog je namenjen predlogom, ki bi po mnenju komisije skupinske projekte samo še izboljšali. Vsaki skupini je treba povedati, da ti komentarji niso povezani z izvedljivostjo, temveč z izboljšanjem projekta. Ne ponujamo jim okvirjev. Ideja je, da člani komisije navedejo, kaj vse bi se lahko še spremenilo ali prilagodilo za izboljšanje projekta. Nato se skupina sama odloči, ali bo to storila ali ne.

Glasovnice

1. Krog glasovanja:

Vsaka skupina dobi pet glasovnic. Vsaka glasovnica šteje kot en glas. Na vsako glasovnico napišite ime skupine, za katero glasujete*.

Glasuje se kot skupina. Skupine ne smejo glasovati zase.

Fasilitatorji ekipam razdelijo glasovnice in jih po petih minutah spet poberejo. Fasilitatorji morajo preveriti, da nobena skupina ni glasovala zase. Fasilitatorji so edini, ki vidijo vse glasovnice. Poskrbeti morajo, da skupine ne vidijo glasovnic drugih skupin.

* Glasovnice so oštevilčeni beli listi papirja. Za pet skupin potrebujemo 25 oštevilčenih glasovnic.

2. Krog glasovanja:

Vsak posameznik dobi glasovnico*. Vsaka glasovnica šteje kot en glas. Vsaka oseba glasuje za svoj najljubši projekt. Glasuje lahko tudi za svoj projekt.

Fasilitatorji udeležencem razdelijo glasovnice in jih po nekaj minutah spet poberejo. Glasovnic ne kažejo drugim.

* Glasovnice so oštevilčeni beli listi papirja. Za 30 udeležencev potrebujemo 30 oštevilčenih glasovnic.

1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
11	12	13	14	15
16	17	18	19	20
21	22	23	24	25
26	27	28	29	30

Vprašalnik za končno evalvacijo

- ▶ Opišite svojo izkušnjo v treh besedah.
- ▶ Vam je bila izkušnja IDEATONA všeč?
- ▶ Kaj vam je bilo med izkušnjo najbolj všeč? Je bilo kaj, kar vam ni bilo všeč?
- ▶ Ste kaj pogrešali tekom dogodka?
- ▶ Se vam zdi, da ste lahko izrazili svoje mnenje?
- ▶ Kaj odnašate s seboj iz te izkušnje?
- ▶ Bi rekli, da ste zdaj bolj pripravljeni kaj narediti v lokalni skupnosti?
- ▶ Kako bi ocenili sledeče na lestvici od 1 do 5 (1 je najslabše, 5 pa najboljše):
 - ▶ Lokacijo dogodka
 - ▶ Čas, ko je bil dogodek organiziran
 - ▶ Delo fasilitatorjev
- ▶ Bi želeli še kaj dodati?

Za nadaljnji razvoj naše metodologije bomo veseli, če odgovorite na evalvacijski vprašalnik. Če nam želite pomagati, lahko do njega dostopate s spodnjo kodo ali pa nam pišete na: info@pina.si

Uporabi Menti.com: <https://www.menti.com/al9swedr9u2a>

